

BSC XIV, 431). No figura en els censos de moriscos del S. XVI; en el de 1609, *Vilar de Canes* (impr. V. d. *Caues*) 19 cases de cri. vells, aldea de Morella (Reglà, p. 105).

Es tracta de *canes* (var. regional de 'canyes') (cf. 5 allí prop *La Canada d'Ares*). En efecte, d'acord amb la vegetació: hi ha un canyar gran, el Barranc *dels Estrets*, per on baixa el riu *Molinell*, dret al S. del poble, únic en el terme —digué l'inf. (XXVII, 88), però jo passant-hi a prop n'hi vaig veure un altre, encara 10 que petit, vora la crtra. d'*Ares a Albocàsser*, enfront del Vilar de C.: potser ja fora del terme, però ha de ser a poques passes de la partió. El que prova la pron. amb *-r* sensible, constatada en totes les observacions, és que els tres mots quedaren soldats com 15 nom indèstriat en la llengua viva, de manera que ja no s'hi va emmurdrir la *-r* final (que en aquesta zona no segueix la norma conservadora del valencià de la Plana i de més al Sud).

VILARDELL, o *Vilarzell*

Nom de molts llogarets. Que ordenem geogràficament, desatesa la variant consonàntica *-s-* o *-d-*, resultant de diferent evolució fonètica d'un nom igual 25 *VILLARICELLUM, diminutiu de VILLARE, que havent passat a *Vilarbell* es fixà després en *Vilarzell* en uns llocs i en *Vilardell* en els altres (veg. *LleuresC.* 212 i 254).

·I· i II (o són tres?). *Vilarzell* en el Rosselló, Sudest. Pda. del te. d'Argelers: «terre in loco vocato «*Vilarzel*» (en el Capbreu d'Arg. p. p. *Cerca* 1959, p. 39; *InvLC* 28, s. v. *vilar*). Un altre que és diferent, uns 20 k. a 35 l'O.; entre El Voló i la Clusa, segons el mapa del llibre de Salow (*Uschgn. Lgd. Rouss.*); «métairies autour de *Maurallàs*, telles que *Vilarzell* et autres» (Alart, *Do.Ge.Hi.* 26), oit *bilæzè/a* les enqs. del voltant: la grafia *Villargeill* dels mapes francesos és 40 infundada.

MENC. ANT. 976: «et de *Vilarzell* (Alart, *Cart. Rouss.* 88 i *InvLC.* l. c.; *RLR* III, 271); 1067: «in vilar *Vilarzello*» (*InvLC*); 1269: (*RLR* III, 272); 1278: G. de *Vilarzello* (*InvLC*); 1313: *Vilarzello* (*RLR* III, 272). Ponsich, *Top.* 45 87, hi afegeix 1310 *Vilarzello*, 1355 *Vilarczello*, i un parell de cites del S. XVII.

No estic segur que no n'hi hagi un 3r. a les muntanyes de més al Nord, car a l'*InvLC* se cita en un doc. de 1271, de Montoriol, un «loco vocato *Vilarzel*» 50 i un de 878 «*villaricellos* qui sunt in ipsa serra» (*InvLC*, 88).

·III· *El Vinardell*, amb dissim⁸ *l-ʃ* > *n-ʃ*, antic mas a l'alta Garrotxa, entre el Bac de Principi i la plana i 55 esgl. de Rius, anotat a S. Llorenç, de Cerdans, i cap a

l'*Hostal de La Muga* (XXIV, 76.13). No tinc comprovat si és gaire prop del lloc el designat amb *villaricello* com mot genèric, en la cita «*villaricello Carboniles*» (en un doc. del S. X, p. p. *Cat. Car.* II); crec recordar que l'índex de l'obra continua posant la forma segmentada falsament *Villari Cello*, que Abadal ja va decidir esmenar seguint el meu consell, en una as- sentada que tinguérem el 1954 o 1955.

·IV·, 982 en el Ripollès, mun. de Les Llosses: «pogium super *Villarcellum*» en un doc. de 982 (*Cat. Car.* II, 170.24 i 23).

·V·, potser idèntic al ·IV·?: mas del mun. Parròquia de Ripoll (1953, XIII) cf. *Vi(l)larzello* aa. 984, 998 (Balari, *Orig.* 148).

·VI· Espadats de *Vilardell* damunt la Poble de Lillet, pel camí del Santuari de Falgars (C.A. Torras, *Berg.* 20 102).

·VII·, lloc antic al Nord de Solsona: 997: «in *Vilarzel*» cit. amb *Timoneda*, i 1052 id. citat amb *La Vansa* (docs. de l'Arx. de Sols.).

·VIII·, un dels tres veïnats que comprenen el poble de *Vilamarí* [Gironès], agre. de Vilademuls: *El Vinardell*, junt amb *Vilardeplaça*, que és on hi ha l'esgl. i on faig l'enq. (XIV, 11) i amb *Vilardemont*.

·IX· *Vilardell*, parr. rural, amb vella esgl. entre St. Celoni i St. Martí de Montnegre, pron. «a *bilærdé*» (1932 ss.). Allí hi ha la llegenda del drac de *Vilardell*, mort per un comte de Barcelona: «espasa de virtut / braç de cavaller / visca el drac! / jo el mataré». (Amb P. Fabra, J.M. Casacuberta, Ramon d'Alòs i Pau Vila, hi anàrem a menjar un drac de pasta, en un dia de dolces esperances l'any 1932): «L'espasa de *Vilardell*» encara celebrada en un doc. de 1324 (Finke, *Acta Arag.* III, 453); potser la viuda del Comte R. Bg. II *Cap d'Estopes*, explotà la llegenda de l'*Espasa de Vilardell*, per assegurar el poder comtal en mans del seu fill Berenguer el Gran (cf. Verdaguer, *Epist.* IV, 383b58 i n. 9).

MENC. ANT. 878: «ecclesia *Villaricello* --- usque in rivo *Tordaria*» (*Esp. Sagr.* XXIX, § 13); 941: *Vilarzello* (*Cart.* St. Cugat I, 136); 998: *Villarizello* en dos docs. (ib. I, 180 i 285); 1340: *Vilardell* (*BABL* XII, 123); 1359: «castell de *Vilardel*» (*CoDoACA* XII, 15); 1361: «casa de *Vilardel*» (CCandi, N. Hi. de *St. Hilari Sa.*, p. 4).

·X· *Vilardell*, mas prop de Sta. Eugènia (Pna. de Vic. Brossa, mapa de St. Jul. de Vilatorra).

·XI· 1053: «*Collis de Vilardell*» en una carta de